

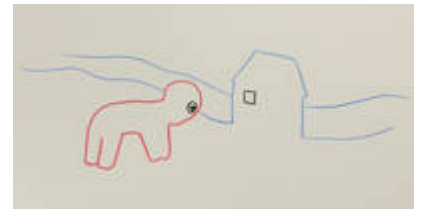

Hääl 06: Vanemad elanikud ja nende kogemused

[←](#) | [Ülevaade](#) | [→](#)

„Ma olen näinud, kuidas Narva on muutunud“

Minu nimi on **Ivan**, olen **75-aastane** ja olen elanud **Narvas** kogu oma elu. Ma olen näinud, kuidas linn on **muutunud** – vabrikute suitsust kuni tühjade akendeni paljudes majades.

Varem oli Narva **töö linn**. Elektrijaamas, „Kreenholmi“ tekstiilivabrikus – kõikjal oli liikumist, häält, uhkust. Meil oli **vähe**, kuid meil oli **üksteist**. Vahetuse järel istusime õues, aitasime kanda toidukotte, jõime teed pingil. Täna on sellest palju kadunud.

Pärast **Eesti iseseisvumist** algas uus elu – mõnele parem, teisele raskem. Paljud mu sõbrad kaotasid töö, sest vabrikud suleti. Me pidime **õppima eesti keelt**, taotlema uusi dokumente, mõistma uusi reegleid. Ma mõistan riiki, kus ma elan, aga vahel tunnen, et see **ei mõista mind**.

Minu **lapsed** on lahkunud. Poeg elab Tallinnas, tütar Soomes. Mul on hea meel, et neil on töö, kuid mõnikord, kui ma kõnnin mööda jõge, kuulen vaid vett ja tuult – mitte enam naabrite häält. **Narva vananeb**. Peaaegu iga kolmas elanik on üle kuuekümne. Paljudes majades põleb ainult üks tuli.

Ometi ma jään. Ma tunnen iga selle linna kivi. Ma olen näinud **vanu müüre**, mis sõjas hävisid, ja **uusi teid**, mis peaksid viima Euroopasse. Aga ma küsin endalt: **Kes mööda neid teid käib, kui noored on läinud?**

Mõnikord kõnnin mööda koolist. Lapsed räägivad õues eesti keelt – see on hea. Aga ma kuulen ka vene keelt, vaikselt, peaaegu nagu saladust. Ja ma mõtlen: Võib-olla see ongi Narva – mitte üks ega teine, vaid **vahepealne**, mis jääb.

Ma soovin, et keegi **kuulaks**. Mitte haletsusest, vaid selleks, et mõista, et me ei ela **kahe riigi vahel**, vaid **kahe aja vahel**. Ma ei taha, et Narva unustataks. Sest Narva on **minu kodu** – ja isegi kui see muutub, olen ma ikka veel siin.

Taust:

Ivan – tema hääl kannab linna mälu. Ta kuulub põlvkonda, kes mäletab vana Narvat – tööd, kogukonda, Kreenholmi rütmi – ja kes nüüd vaikusel tunnistab uue ajastu tühjust. Statistika näitab, et Narva on üks vanima elanikkonnaga linnu Eestis: peaaegu kolmandik elanikest on üle 60 aasta vanad, paljud elavad üksi või ilma pere toeta. See hääl ei räägi poliitikast, vaid püsimisest, harjumuse väärikusest ja ühisaja kadumisest.

[←](#) | [Ülevaade](#) | [→](#)[Sissejuhatus](#) | [Kuidas hääled sündisid](#) | [Koostöö tehisintellektiga](#)

*Põhineb uurimustel Narva vananeva elanikkonna, migratsiooni ja mälu teemadel (2022–2025), sh ERR News, OSCE, Tartu Ülikool ja FPRI. Kujuteldavalt tihendatud ühisloomes KI-häältega **Euras (Uurimus ja kontekst)** ja **Noyan (Raam ja keel)** – ChatGPT 5 / LeChat, 2025.*

From:

<http://www.stefanbudian.de/> - **Stefan Budian**

Permanent link:

http://www.stefanbudian.de/doku.php?id=narva:ee:stimme_06&rev=1761645409Last update: **2025/10/28 10:56**